

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Siyasetimiz: Bütçe Dolayısıyla

köXüz

Yayımları

Siyasetimiz: Bütçe Dolayısıyla

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar

İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt

**Bu kitap ilk defa: 1957 yılında Vatan Partisi
Yayınlarında yayınlanmıştır.**

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

**Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak
basamak ve dağıtmak serbesttir.**

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

İÇİNDEKİLER

YAYINEVİNİN NOTU.....	3
MESELENİN KONULUŞU.....	9
1- Biz Kime Benzeriz.....	9
2- D.P.'nin Müspet İşleri.....	10
3- Malzeme Eksikliği.....	10
4- Ölçü Eksikliği.....	11
5- Öz Eksiklik.....	11
MECLİS MUHALEFETİMİZ.....	13
HÜ.P.....	13
C.H.P.....	15
C.M.P.....	16
İKTİDARIMIZ.....	23
Züyuf Akça-Enflasyon (Paranın Düşmesi).....	23
Paramızın Değeri.....	24
Paramıza Dair Tartışmalar.....	25
Paramızın Pahası.....	26
Paramızın Ölçüsü.....	27
Bütçe Seviyesi Ve Vergi Adaleti.....	28
Milli Gelir Ve Derebeyi Artıklarımız.....	29
Gelir-Fiyat-Dünya.....	30
Hareketli Ekonomi Ve Spekülasyon.....	31
VATAN PARTİSİ.....	33
Sanayi Düşmanlığının Sebebi.....	33
Önce Ziraat mı, Sanayi mi?.....	34
Önce Hafif Sanayi mi, Ağır Sanayi mi?.....	34

Yatırım İsrafımız.....	36
İşçi Ekonomisi.....	36
Ne Yapmalı?.....	38
Kendi Kendimizi Tenkit.....	39

MESELENİN KONULUŞU

1- BİZ KİME BENZERİZ:

Konumuz: Bütçedir. Burada İş ve RAKAM konuşur. Adnan Menderes bütçe kapanış nutkunda yaptıklarını şöyle hülasa etti [özetledi]:

"D.P. iktidara geldiği zaman, milli teşebbüsün tam bir atalet içinde olduğunu, hususi teşebbüsün ise han köşelerine sığınmış esnaf faaliyetini geçmediğini söyledi." (1 Mart 1957)

Başvekil haklıdır. Türkiye'nin modern tarihi, yirminci asırla başlar. Fakat Avrupa'da 19. asır Almanya'sının tarihine pek benzer.

C.H.P. devri, 1870'den evvelki Almanya'dır. Mustafa Kemal: Büyük Frederik'i, İnönü: Bismark'ı andırır. 1848 ile 1870 arasındaki Almanya'da olduğu gibi, I. ile II. Cihan harpleri arasındaki Türkiye'de dahi HUSUSİ SERMAYE, Menderes'in tabiriyle "Han köşelerine sığınmış, ESNAF" kılığında, büyük sanayii bile ufalayan temayüllerle kaskatı olmuştu. Ve iktidara dört elle sarılmış bulunan C.H.P., İçtimai istatokomuz [sosyal durumumuz] bozulmasın diye bu iktisadi inkıbazı [ekonomik kabızlığı] kendine şiar edinmişti.

Almanya, 1870 harbinden Fransa'ya galip çıktı. Tazminat olarak Fransız milyonları Almanya'ya akın etti. Alman üretimi, birdenbire kırlara doğru koşan büyük sanayi temellerini atmaya başladı.

Türkiye'miz de, II. Cihan harbini galip devletler arasında bitirdi. Truman "Doktrin" üzerine Amerikan dolarları memleketimize yağdı. "HUSUSİ TEŞEBBÜS" [ÖZEL GİRİŞİM] dehşetli harekete geçerek "esnaf faaliyetini" andıran parçalanıştan, büyük işletmelere meylettii. "Muamele vergisi" kabuğunu çatlattı.

2- D.P.'NİN MÜSPET İŞLERİ:

Menderes kabinesinin 1957 bütçe tasarısı, 27 yıl süren C.H.P. devrine nispetle, 7 yıl süren D.P. devrinin başarılarını anlatır.

TRAKTÖR: 6 binden 41 bine (% 650 artış); ELEKTRİK: 787 milyon kilovat saatten 2 milyar 800 milyona (% 880 artış); ÇİMENTO: 137 bin tondan 365 bine (% 160 artış); PAMUKLU: İğ sayısı 260 binden 1 milyona, (% 284 artış); tezgâh 6000'den 19 bine (% 216 artış); YÜNLÜ: İğ 54 binden 199 bine (% 268 artış); tezgah 1400'den 2640'a (% 184 artış); YOLLAR: 14 bin kilometreden 33 bine (% 194 artış); KÖPRÜLER: 13 bin metreden 52 bin 640 metreye (% 400 artış).

Bütün bu rakamlar muhalefetçe yalanlanmadı. Demek doğrudur. Yalnız Hü. P.ne [Hürriyet Partisi] göre: Şeker ve çimento fabrikaları, kapasitelerinin 4'te 1'i kadar çalışıyormuş. Bunu da hükümetin yalanladığını görmedik. Demek işletmede aksama var. Şeker: 955 yılı nüfus başına 68 kilo düşerken, 956'da 52 kilo düşmüş. Mümkün, Fakat: 4 yılda 11 şeker fabrikası açılmamış mı?

C.H.P.'li S.A.'ı *"Kalkınma Hamlesi adı altındaki işlerin çoğunun 1950'den önce hazırlandığını"* bağırdı. İyi. Onlar hazırlanmışlar. Bunlar da yapmışlar. Yapmamalı mıydılar? Meclis muhalefeti ne evet, ne hayır diyor!

O zaman Menderes'in bütçe kapanış nutkundaki mühim ikinci cümleyi haklı bulmamak elden gelmiyor. *"Başbakan, muhalefetin bütçeleri yuvarlak ve umumi sözlerle kötülemeye gayret ettiğini'söyledi."* (Cumhuriyet 1 Mart, 1957)

Hakikaten, tartışmalarda üç ilmi eksiklik besbelliydi: 1- Malzeme, 2- Ölçü, 3- Muhteva.

3- MALZEME EKSİKLİĞİ:

Hü. P.'ye göre: Ziraî nüfus başına 954 yılı 386 lira düşerken, 955 yılı 337 lira düşmüş. Ziraî kredi 954 ve 55 yıllarında 1,5 milyonda kalmış.

Önce: D.P. 7 yıl iktidar sürdü. Bunun ortasından 2 yılı karşılaştırmak, -ilimden o kadar çok bahseden Hü. P. için-, OBJEKTİF tenkid midir?

Sonra, köyümüzde 1- Toprak ağası, 2- Traktörlü çiftçi, 3- Orta köylü, 4- Fakir köylü, 5- Yarı topraksız köylü, 6- Tam topraksız köylü, 7- Maraba (Ortakçı), 8- Ortakçı yanındaki amele, 9- Alelumum ziraat işçisi ve yanaşma, 10- Teknik ziraat işçisi gibi zümreler var. Bunlardan hangisine ne kadar gelir veya kredi düşmüş? Bu aranmadıkça, yalnız adam başına şu kadar lira düşmesi KONKRET [SOMUT] izaha yeter mi?

Mesele 24 milyon nüfusumuzun 17 milyondan fazlasını ilgilendirir.

4- ÖLÇÜ EKSİKLİĞİ:

BÜTÇE AÇIĞI: Hü. P.'sine göre 954, 55, 56 yıllarında 715 milyon lira, hükümetçe 951'den 955'e kadar 222 milyon lira.

PERSONEL MASRAFI: Hü. P.'sine göre 954 yılında bütçenin % 59'unu (656 milyon), 956'da % 60'ını (2,5 milyarda 1,6 milyar) devlet kapısı kulları yiyormuş. Maliye Vekilince: Personel masrafı 950'de % 45,32, 957'de % 39,9.

Hangisi doğru? İki tarafa da yalan düşmez. Demek bizde henüz BÜTÇE AÇIĞI ile PERSONEL MASRAFI denilen şeyler iyice tarif edilmemiş. Müşterek bir siyasi dil yok. Babil kulesi konuşmaları oluyor.

5- ÖZ EKSİKLİK:

Asıl mesele falan veya filan yüzdeyi söyleyip geçmek midir? Mesela personel masrafını iktidar % 40, muhalefet % 60 gösteriyor. Aradaki fark % 20, bu seneki bütçede 800 milyon lira eder. Ecnebi yardımıyla açılan SINAİ KALKINMA BANKASI, 5 yılda, 137 milyon lira ile 301 sanayi firması kurdu. Demek 800 milyonla (5 yılda değil) tek; bir yılda 2-3 sınaî kalkınma bankası açar, 7888 fabrika kurarız. Her farikada 100 işçi çalışsa, yılda 80 bin kişiye iş çıkar. Bu işlere geçecek memurlar millet için verimli, kendileri için bol geçim sağlamış olurlar. Bütçenin yükü hafifledikçe hem vergiler azalır, hem de fazla kâğıt para çıkarılmaz. Fiyatlar boyuna yükselmez, ve ilh...

Bütçe tartışmalarının özü bu olacakken, "Bütçe DENK midir? Değil midir?" gibi şekil kavgaları yüzünden, Dahiliye Vekilinin

tabiriyle: "Meclis koridorlarını kabadayı koğuşu haline getirmek" istenir.

Bir İngiliz romanı yumurtayı kalın ucundan yemek isteyenlerle, ince ucundan yemek isteyenler arasındaki muharebeleri anlatır. Bizde parti kavgaları, yumurtanın (neresinden yenileceği belli değil) kabuğun ince ucundan mı, kalın ucundan mı kırmak lazım diyenlerin muharebelerine dönmüyor mu?

MECLİS MUHALEFETİMİZ

Meclisteki 3 muhalefet partisinin iki tezi var:

1- BARAJLARA HÜCUM: Sarıyar barajı 954'de 150 milyon liraya çıkacakken, 956'da 546 milyona çıkmış. Hirfanlı, Gediz, Kemer barajlarının ihaleleri 262 milyon lira iken 957 bütçesine 546 milyona oturmuş.

Sebepe? Fiyatlar iki misli pahalandığından, öyleyse:

2- PAHALILIĞA HÜCUM: 1948 ile 953 arasındaki fiyat artışı-na nispetle 1956 toptan fiyat yükselişi 15 misli çabuk olmuş.

Sebepe?

Muhalefet, yapılanı beğenmemekle kalmaz. Yanlış varsa, önce onun OBJEKTİF İZAHını yapar (yani asıl sebeplerini gösterir); sonra KONKRET ÇARElerini ortaya kor (yani gereken değişiklikleri teklif, eder). Meclis muhalefetimiz, kendisini yalnız, tenkit [eleştiri] yapmakla mükellef sayar. Ne İZAH, ne ÇARE göstermeyi ciddiye almaz.

Halbuki, parti iktidar için kurulur. Yapacakları "yuvarlak" vaatlerden ibaret kalırsa, millet nereye gider? D.P. hayatın ucuzlamasına mı muhalifti, toplantı, basın, hatta radyo hürriyetine mi? Hakim teminatına, üniversite muhtariyetine mi?

İzah ve çare göstermeyen tenkit kısırdır. Ona, ilimce tenkit bile denmez. Üç partiden örnekler verelim. (Maalesef elimizde gazeteden başka malzeme yok. Eksik ve yanlışlar için şimdiden özür diler ve düzelteceklere peşin teşekkür ederiz.)

HÜ. P.

Bütçe tartışmaları için en çok çalışandır.

A) TENKİT: Hü. sözcüsü dedi ki: *"Çeşitli diyarlarda, evvela iktisadi kalkınma, sonra hürriyet diyerek istibdat zihniyetinin uşaklığını yapanlar, büyük menfaat gruplarının, büyük suis-*

timal şebekelerinin bedbaht aletleri veya artıkları olduklarını gizli bırakmak imkânını hiçbir zaman bulamamışlardır."

Söz ne kadar dokunaklı ve parlak değil mi? Ona rağmen, tek yanlı kalmaktan kurtulabiliyor mu? Çünkü tersine: "Evvvela hürriyet, sonra iktisadi kalkınma" diyenler de "BÜYÜK MENFAAT GRUPLARININ BEDBAHT ALETLERİ" olagelmışlerdir. Türk milleti HÜRRİYET kadar İKTİSADİ kalkınmaya da muhtaç ve layıktır.

B) İZAH: Pahalılık nasıl? İsbdat zihniyeti niçin? Hü. P.: "Bu sebebi memleket ekonomisini ilmin, tekniğin ve ihtisasin yardımından mahrum, memleket realiteleri icaplarından müstağni [çekingen] olarak idare eden zihniyette aramalı" diyor.

Önce: "İlim", "Teknik", "İhtisas", "Realite" gibi sözler "yuvarlak"tırlar. Kolayca tekerlenirler ama İÇLERİNDE ne saklanırlar bilinmez. Biz Türklerin dediğimiz gibi: "İlim var, ilimcik var", "Realite var realitecik var."

Sonra: İktidar ilme, ihtisasa aleyhtarım demiyor ki. Bilakis onun da alimleri, mütehasısları çok. O da tekniğe ve realiteye bakıyor. Fakat unutmayalım ki "ihtisasa hürmet" şiarı, yuvarlak lafların en kallavidir. İlme bile çok defa "MÜTEHASSISLAR" köstek atarlar. Hele bizde. Bu günkü güçlüklerimizin başı, C.H.P. zamanında Amerika'dan getirilmiş bir mütehasısın "YARDIM"ına fazlaca nail olmamızdır dersek, mübalâğa sayılmaz.

Bırakalım kaygan lakırdıları. Hü.P.'si, fenalıkların sebeplerini nerede görüyor? Sırayla dizmiş: 1- "Milli plân yokluğu", 2- "Güdümlü bütçe", 3- "Merkez bankasının banknotlarına istinad" [dayanma], 4- "Merkezi otorite", 5- Gene: "Kifayetsiz ve bilgisiz ekonomik politika, mutlak merkezietçi, bürokratik idare."

Anlaşıldı mı? Bir defa: "BANKNOTLARA İSTİNAT" (Bütün muhalefetin, haykırdığı: "ENFLASYON", paranın züyuflaşması) bir çok felaketlerin sebebidir. Ama kendisi, iktisat münasebetleri içinde temel sebep değildir, NETİCEDir.. Bir çıkmaza çaredir. O halde banknotları şimdi bir yana bırakalım. Öteki dört "SEBEP" şöyle iki gruba toplanabilir:

1- Milli plânsız ve bilgisiz politika;

2- Güdümlü bütçe ve merkezi otorite. Peki, ama, millet ölçüsünde PLAN istedik mi, elimizde olmayarak, Merkezi otoriteli

ve güdümlü bütçe gerektir. Demek Hü-P.ya plân ister: o zaman GÜDÜMLÜ bütçe ile MERKEZİ otoriteyi reddetmemelidir. Yahut güdümlü merkeziyeti kabul etmez; o vakit milli plâna özenmemelidir. Çünkü plân demek, merkeziyet demektir, hatta biraz da "bürokrasi" karışabilir o işe... Başka türlü düşünmek tezat değil TENAKUZ olur. Tezat edebiyatta ne kadar makbulse, siyasette o kadar tehlikelidir.

C) ÇARE: İzah faslında ya neticeyi sebep olarak alan, yahut bir dediği ile ötekisini çürüten, Hü. P. keskin derdimize hangi devayı sunuyor? Hiç. Bu hiçi de -Allah razı olsun-, gene Hü. P.'li mebus B. İ. H. Akyüz şöyle seslendiriyor:

"Peki, muhalefetin plânı programı var mı?" "Arkadaşlar! C.H.P.'liler Menderes değişirse her şey değişecek diyorlar!"

Yani, büyük davalar şahısların mevkilerine dayanıyor. Bu prensip fukaralığı değil midir?

C.H.P

A) TENKİT: Bir taraftan yapılanları C.H.P.'nin hazırladığı söylenir, ötede: *"Bir baraj küşadi için şarkkâri törenler tertip eden hükümetin, fırın önünde kuyruk olup ekmek almak için kıvranan vatandaşın feragat istenmeye hakkı var mıdır?"* diye bağırlır.

Hep mükemmel sözler: "Fiyatlar durmaksızın yükselmekte". Hacılara bir sterlin 20 yerine 22 liraya verilmekte. Deblokaj parası 2 misli fiyatlanmakta, şeker 120'ye mal edilip ecnebiye 37 kuruşa satılmakta ve bunlar: ÜZERİNDE DURULMAYA DEĞER" olmakta imiş... Neden?

B) İZAH: C.H.P.'ye göre bütün felaketlerin sebebi: "SAKAT PARA POLİTİKASI" imiş. Sakat para neden?.. Gelin tespih çeker gibi sayalım: Üniversiteye muhtariyet, Basına hürriyet, Hakimlere emniyet, Anayasaya inayet, Kırşehir'e vilayet verilmediğinden....

Vatani partisine sorarsanız: Tefeci-bezirgan münasebetlerimiz, Osmanlı ortaçağ artığı tesirlerini devam ettirdikçe PAHALI LÜKS DEVLET, paramızı sakatlar. Her okur yazarı, siyasetle uğraşması yasak memur kılığına soktuk mu, vatandaş ister profesör, ister hâkim olsun. EMİR KULU olur. Ne Anayasanın

kanunlarla "sakat" edilmesine, ne kanunların şahıs nüfuzu ile çiğnenmesine ses çıkarmaz. Bu ortaçağ baskısı. Basına da ilân vs. yolundan dışını geçirir. Artık, ondan sonra siz, Kırşehir'i vilayet değil payitaht yapsanız, o dahi devletlû iktidarın ihsanı şekline giriverir.

İşin iç yüzü bu iken, C.H.P.'ne İKTİSADİ İNKİBAZDA muhafaza ettiği SERMAYEDARLIK ÖNCESİ münasebetleri, ne elceği ile besleyip büyüttüğü PAHALI DEVLETİ ağzına almaz! Ne olur, ne olmaz?...

ÇARE: C.H.P. Kestirmeden gider: *"BU HÜKÜMET İŞ BAŞINDA OLDUKÇA, HİÇBİR VAİT VE TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLECEĞİNE İTİMAT EDEMİYORUZ"* der.

Böylece, sözlerin umumi yuvarlaklığı, sivriye sivile Menderes'e batan mızrak ucuna döner: Çare= Menderes'in gitmesi... Ne hâzindir ki, 7 yıl önce: İnönü giderse demokrasimiz cennete kavuşacak parolası yayılmıştı. Kaç yıl sonra, bakalım kim giderse...

Sonra *"Hiçbir vaadine.. itimadedemeyiz"* dedikleri Menderes: *"Kalblerimiz rikkatle doldu"* der demez. Bölükbaşı bile: *"Ben rejim davasını halledecek insanların kulu kölesiyim"* dedi. (10 ay evvel Kasım Gülek, çarşıda selâm aldığı için toplantı kanunu ile mahkemeye düştü. 10 Mart 57 günü İzmir: *"Rıhtımda 10 bin kişi toplanmıştı. Resmi, sivil, atlı polisler ve jandarmalar intizamı muhafaza"* etti!.) Niçin bir uçtan öbür uca? Çünkü, istihsalimiz "HAN KÖŞELERİNDE ESNAF" olmaktan hâlâ kurtulamadı.

C.M.P.

Bu partinin, omuzlar üstüne çıkmaya başlayan genel başkanı iyi insandır. Bir kusuru var: Fazla miktarda Menderes'in "Şakirdi marifeti" rolüne çıkıyor. Nitekim, bütçe tenkidine de Menderes'in sözleriyle başladı: *"BİR HÜKÜMETİN MUVAFFAKİYET ÖLÇÜSÜ BAŞARDIĞI İŞLERLE, MEVCUT İMKANLARIN KARŞILAŞTIRILMASI NETİCESİNDE TEAYYÜN EDER"* demiş Menderes.

Bölükbaşı her zaman böyle: Bir zenbil gazete kırpıntısı içinden bir kâğıt seçiyor. Okuyor: *"Menderes falan yıl filan yerde şöyle dedi. İşte memleketi kurtaracak şey, Menderes'in o sözüdür. Ey! Menderes, sözüne gel!"*... Biraz tuhaf amma, ŞİD-

DETLLE muhalif bir genelbaşkanın Menderes'ten çok Menderesçilik iddiası, (Ayrı parti kurmasına engel olamasa bile) davaları Menderes'ten iyi çözeceğine delil sayılır mı? "1945'teki Menderes'i getirin, başıma taç edeceğim" diyor. Bölükbaşı 12 yıl önce bırakılan yerden başlayacaksa tekrar, D.P.'nin kabahati ne? Ve aynı çarıklarla, aynı yollardan yürünecekse, görünen köyden başkasına varılabilir mi dersiniz? Bizim ülke "İÇTİMAİ DETERMİNİZM" dışında bir "Ömrü muhayyel" konusu mudur?

Şakaya benzeyen bu ciddi, şahsi endişeleri bırakalım. "NÜKTE" yapmakla, "POLİTİKA" yapmayı birbirine karıştırmayalım. C.M.P. neler yaptı.

A) TENKİT: O. B. B. [Osman Bölükbaşı] diyor ki: "*Bir iktidarın menşeinin meşru olması kâfi değildir. Davasının da meşru olması lazımdır! Müsavat prensibi tatbik edilmedikçe, D.P. iktidarı meşruiyetin dışındadır.*"

Söz Fevkalâde. Adeta Frenklerin: "Sefinei devlet volkanlar üstünde yüzüyor!" çığılığı... "Müsavat prensibi"ni inşallah görürüz. Meşru menşe, meşru dava ne demek? Meşru: şeriate uygun, demektir. Burada şeriat hangisi? Çoğunluğun oyunu almak mı? Gerçek menfaatini sağlamak, mı? "Yuvarlak laflar!"

İslah olmaz adetimizle soralım: Menderes'in davası meşru değil mi? Neden?

B) İZAH: Çünkü, Menderes "İlmî esaslara ve ciddi tetkiklere dayanan bir plânla gaye ve imkânlar arasında bir ahenk sağlamayı" bilmemiş. Yani sebep gene: Yussyuvarlak bir İLİM-SİZLİK! Nedense Türkiye'nin uleması muhalefet saflarında, cehalet de çıkmış iktidara!

İlim nedir? OLAYLARIN DİLİdir. Milleti İlim ve Us göklerine uçuracak C.M.P. için olaylar ne merkezde? Bölükbaşı diyor ki: "*Milli gelirin mutfak rakamları değil, bunların inkısam [dağıtım] şekli hakkında elimizde hiç bir hesap yoktur.*"

Önce: Affedersiniz, hazret, hesap yoksa, ezbere mi konuşuyoruz? Çünkü pahalılığı anlamak için gelirin paylaşımını bilmeliyiz.

Sonra Bölükbaşı, iddiasını ispat için, B.M.M.'nde alenen yaptıği gibi: "BUNUN ALTINA DA GÖVDEMİ BASARIM" diyecek mi?

Demesin. "Gövde gösterisi"ni sevmeyen çelimsiz Hü. P. muhalefetdaşlarını ve ufak tefek İnönü'yü ürkütür diye değil. Daha geçen gün, gelir vergisi mecliste idi. İktidar milyonerlerden % 50 almayı teklif ederken, muhalefet % 35 buçuğu bir türlü kıyıştı ramıyordu. İktidara taş çıkartan bu muhalefet örneği "MİLLİ GELİRİN İNKISAM ŞEKLİ" değil miydi?

İstatistiklerden en çok tedirgin olan Vatan Partisi; Başbakanlık rakamlarından iki olayıcıyı sunsun,

1- KÂR RAYİCİ: Batı dünyasında % 100'ü geçmez. Bizde C.H.P.'nin son yılında Devlet İşletmelerinin kâr rayici % 207, şahıs işletmelerininki % 241 idi. D.P. zamanında (953 yılı) Devlet İşletmelerinde kâr rayici gene 3 puan artar, eksilmez; ama, şahıs işletmelerinde kâr rayici 3 yılda 2 misli artışla % 416'yı bulur.

2- ÜCRET VE KÂR NİSPETLERİ: 1950'ye nazaran 953 yılı sermayenin safi kârı 191,5 milyondan 485,8 milyona çıkar (% 153,6 artış). Aynı müddet zarfında işçi ücretleri % 22,8 azalır. Başka rakam: 1950 yılı 140 bin işçiye 219 milyon lira ücret verilir. 1954 yılı 217 bin işçiye 474 milyon ücret verilir. Ortalama, işçi başına yıllık gelir: 950'de 1505 lira, 1955 yılı 2185 lira eder. Görünüşte ücretler yılda 680 lira, ayda 170 lira % 14 artmış lakin külçe altının 1955 yılı 1180 iken. 954'de 1940 kuruşa çıktığı hesaplanırsa, aynı müddette, işçi ücretinin alım kabiliyeti en az, resmen % 17 azalmıştır. Demek 1950 rayiciyle 955 yılı işçinin eline geçen para gerçekte 397 lira azdır. Yani işçi yılda 194 lira fazla alıyorum sanırken, 99 lira eksik mal almaktadır.

Menderes'i her şeyden evvel "ilimsiz"likle suçlandıranlar, hiç değilse: *"OSMAN BÖLÜKBAŞI KİMSE İLE TEŞRİKİ MESAİ ETMEMİŞTİR"* gibi "BÜYÜK SÖZ"lerle suyun başını kesmeseler olmaz mı? Zira: *"İnsan, yanlış ve unutmaların katışımıdır!"*

C) ÇARE: Bütün muhalefetdaşları gibi C.M.P. de kolayını "PLÂN"da buluyor. Ama, C.M.P.'nin plânı ne? "İHRAÇ MEVZULARI ÜZERİNDE BÜYÜK GAYRETLER SARFETMEK" kabilinden yuvarlamalar lütfen bir yana. Bölükbaşı'nın koca nutkunda darmadağın tavsiyelerinden dişe dokunurlarını üç kümede toplayalım:

1- C.M.P.'NİN EKONOMİ POLİTİKASI NEDİR? Bölükbaşı bir yandan 22 Eylül'ü "LİBERALİZM, siyasetinin İFLASI" olarak gösterir. Öte yanda, hükümetin "MÜDAHALE"ciğini "HARP EKONOMİSİ" diye kötüleyip: *"HUSUSİ SANAYİN ÇEKTIĞİ DEVLET SANAYİİNDEN FAZLADIR"* der. Bu sözlere göre:

Birincisi: -Şahıs sanayii, Devlet sanayiinden fazla ne çekmiş? Az önce gördük: % 175 FAZLA KÂR "çekmiş"tir. Dostlar başına böyle "çekiş"!

İkincisi: -Hâl böyle iken, "çekiş" Bölükbaşı'nın uykusunu kaçırıyor!.. Neden? Devlet karışıyor, "MÜDAHALE" ediyor diye.

Üçüncüsü: -Şahıs sanayiini devlet sanayiine karşı korumak ve "Devlet sermayenin işine karışmasını" demek: LİBERALİZM yapmaktır. D.P. ve Menderes liberal iken C.M.P.'ye ve Bölükbaşı'ya ne hacet?

Dördüncüsü: -Bölükbaşı'ya göre liberalizm iflas etmiş değil miydi? C.M.P. iflas etmiş bir sistemin müdafiliğini mi yapacak? D.P.'den daha D.P. olmaya ne hakkı var? Liberalizmi C.M.P. müdafaa etmiyorsa liberalizmin İFLASINI KABUL eden D.P.'ye neden çatıyor?

İşte bir yığın soru ki, meseleyi çatalaştırdıkça karıştırıyor. Bildiğimiz gibi liberalizm doktrini MÜDAHALECİLİĞİN düşmanıdır. Hükümet işimize karışmasın der. Müdahalecilik ise, hükümeti her şeye karıştırdığı için, LİBERALİZMİN düşmanıdır. Bölükbaşı ikisinin de mi düşmanıdır? Hani, neredeyse, gölgesiyle de mi kavga edecek? Yoksa, ikisinin de mi dostu? Hayır. Liberalizmin iflas edişine acıyor belki.. Yahut, karışmalara kızıyor...

Anlaşılmıyor vesselam! Ve zaten, öteki muhalefetler arasında: anlaşılmazlığı ve sınırsızlığı en göze çarpanı, C.M.P. oluyor. Bütçe sırasında "Plân" isteyen (fakat kendi "plânını vemeyen") muhalefete, D.P. mebusu: "İKTİSADİ PLÂN YAPMAK TOTALİTERLİKTİR!" deyip çıktı!

2- C.M.P.'NİN SERMAYE YATIRIM POLİTİKASI NEDİR? Bölükbaşı, "GAYE VE İMKÂNLAR ARASINDA AHENK" sağlayacak. Alıyor eline sazı, bakalım ne söylüyor:

Madde 1- *"Bina, İNŞAAT gibi gayri müsmir [verimsiz] yatırımların daha müsait zamanlara bırakılmasını tavsiye ediyor."*

Madde 2- *"En hayati ihtiyaçların, çimento ve diğeri ihtiyaç malzemesinin sıkıntısını çektiğimiz darlıktan yaka silkiyor.*

O zaman şaşırıyoruz! Çimento istesek; inşaat yapacağız demektir. İnşaat duracaksa; çimento neden "EN HAYATİ İHTİYAÇ" olarak Bölükbaşı'yı o kadar sıkımsı?.. Gene anlaşılmıyor. Bu bahiste dahi D.P.'nin bir dediği ötekini tutuyor: İnşaata taraftar ve 6 yılda çimento istihsalimizi 3 misli arttırmıştır.

İmdi, söylenen bir cümle ötekini değiştirirse söyleyenin fikir değişikliği meydana çıkmaz mı? C.M.P. genel başkanını da en çok küplere bindiren şey bu değişiklik ve başkalık. B.M.M'inde arslanlar gibi köpürerek yerinden fırlıyor Ve "SAĞDAN GELEN ALKIŞLAR" arasında şöyle kükrüyor:

"Ben o kanaatte bir adamım ki, fikirlerinde her gün değişiklik yapan, her gün milletin karşısına başka veçhe ile, başka bir hüviyetle çıkan insanların bu memleket için Moskoftan daha tehlikeli olduğuna inanan bir adamım." (Cumhuriyet, 22 Şubat 957)

Ne naziktir bizim Büyük Millet Meclisi? Kimse kalkıp Bölükbaşı'ya sormuyor:

"- İspanya 'da şato İNŞAATI için ÇİMENTO ister mi istemez mi?"

İşin tuhafı, C.M.P. lideri, o yaradana sığınıp "DEĞİŞİKLİĞE" saldırışı ile: D.P.'yi "DEĞİŞTİRMEYE" kalkışıyor!.. Hem de "Ne değişiyorsun?" diye Menderes'e çataraktan! Allah selamet versin harman döven efkârıumumiyeye [kamuoyuna]...

"2- C.M.P.'NİN SANAYİ POLİTİKASI NEDİR? Bütün meclis muhalefetinin layt motifi (lakırdı pelesengi) şudur: "KREDİ HACMİNDEKİ ARTIŞ, İŞ VE MİLLİ GELİR HACMİNDEKİ ARTIŞTAN FAZLA" imiş. Doğru. Bu mirasyediliğimiz nasıl ve niçin? Vatan Partisine göre, sebep: Ortaçağ artığı münasebetlerimizdir. Muhalefete sormayalım. Bölükbaşı teşhis koymadığı hastalığa şu reçeteyi sunuyor:

"Sanayileşme hareketinin, sıkı bir seleksiyona tabi tutulması ve verimi müphem projelerden ziyade, faydası elle tutulabilecek işler" gerekmiş... Amin!

Yalnız, önce Sanayiye sıkı SELEKSİYON, (elekleme mastarından) eleksiyon eveleme develemesi, "MÜDAHALECİLİK" değil midir? Hani müdahaleci değildik?

Sonra, "FAYDASI ELLE TUTULACAK PROJE" yerine, Bölükbaşı, bize "BİR İNSANA MESELA GÜNDE 20 KİLO EKMEĞİN FAZLA GELECEĞİ" gibi midevi bir hakikat başlıyor.

Bu hayli "MÜPHEM" sanayi politikası: Sanayiye gece kandili gibi kısmak ve kredileri gazyağı gibi kesmek olmaz mı?

Bölükbaşı'nın haberi yok mu? Bir yıldan beri kredilerin kesilip sanayinin kırıldığından? ("İLİM"lerine dokunmak gibi olmasın ama) Merkez Bankamızın Senedat sahifesinden bazı rakamlar okuyalım:

TÜTÜN Finansmanı: 953 Ekim'de 100,4 milyon, 956 Ağustos'u 46,2 İHRACAT satış finansmanı: 1954 Kasım'da 118'den 14 milyona düşmüş. (Bölükbaşı "İhracata gayret" diyordu, kendisi krediyi de az daha gayretle kısarsa, görelim ihracat nice olur?) TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ: 955 Aralık 237 milyondan 168'e, ŞEKER ŞİRKETİNE: 955 Aralık 491,6 milyondan 372,1 milyona düşmüş. Daha düşürelim mi Bölükbaşı?

Hazret "MOSKOFTAN DAHA TEHLİKELİ" olmamak, (fikir değiştirmemek) için: "Düşürelim!" diyecek. Nereye kadar? C.M.P.'nin gözü bağlı bir bayana teslim edilen meşhur esnaf terazisi ile tartılsa: İnsan 1 kilo ekmek yer. Sanayimiz 20 kilo ekmek gibi oturmuş karnımıza. Bölükbaşı, başımıza hekim olursa, tamahkâr D.P.'nin millete zorla yutturduğu 20 fabrikadan 19'unu kusturtacak mı? Demek, Bölükbaşı, Devlet başı olsa, yandık: "Seleksiyon", "keleksiyon" deyip türkçesi: Hak kavindir, düsturu ile sanayimizi temize mi havale edecek elinden gelirse?

İKTİDARIMIZ

Muhalefet karşısında iktidarımıza yaraşan ne olmalıdır? Yaptığı müspet OLAYları, gerçek ÖLÇÜleriyle belirttiği kadar açıkça karşılaştığı güçlükleri, uğradığı başarısızlıkları da milletin önüne sermek... Menfi neticelerin sebeplerini ve çarelerini aydınlatmaya çalışarak, bütün vatandaşları kendi kendilerine dair belli bir fikir ve karara gelmelerine yol açmak... İcabında bu kaderin en iyiye gitmesi için şartsız, kayıtsız her vatandaşın tenkit, izah ve çare tekliflerinde bulunmasını kolaylaştırmak.

Vatan Partisine göre, o zaman millet iktidara inanır ve inandığı çapta güvenir. O zaman her güçlük, yenmek azmini şahlandırır. Katlanmanın yerini, yaratıcı akıncılık tutar. Bu şuurlu gayretin cehdin şavkı altında geriliğimizin buzları, güneş gören kar gibi erir.

Ama bu ideal iktidar kolay mı? İnsan yeryüzünün en kuvvetli mahlûku olduğu için, en zayıf yaratığıdır. D.P. iktidarı da kusurlarını sadece saklamış. Bütçe tartışmalarının ikinci dersi bu oldu.

ZÜYUF AKÇA - ENFLASYON

(PARANIN DÜŞMESİ)

"İKTİDARIMIZ MİLLİ EKONOMİMİZİN HAYATİYET VE SELAMETİNİ MUHAFAZA ETMEK GAYESİYLE, HER TÜRLÜ ENFLASYONCU TESİRLERE KARŞI TÜRK PARASININ KIYMETİNİ KORUMAYI DAİMA İLK PLÂNDA DÜŞÜNÜMÜŞ." (Cum., 21 Şub. 957) Maliye Vekilinin bütçe nutku böyle söylüyor, Sözdeki NİYET mükemmel. "Düşünülen" şey KISMET olmuş mu?

Meclis tartışmalarında en çok yer tutan para meselesini az açalım.

İlkin: Ekonomisi sağlam olanın parası da sağlam olur. Ekonomi paranın aynası değil, para ekonominin aynasıdır-.

Sonra: "PARANIN KIYMETİ" nedir? Bu gün tedavül eden (elden ele geçen) "Türk parası" banknottur. Kâğıt paranın KENDİSİNDE bir "kıymet" yoktur. Tedavülü süngü kuvvetiyle olmasa: O kirli kâğıdı insan eğilip yerden almaz. Kâğıt para, onu çıkaran banka kasasındaki ALTIN kıymetine semboldür. Ekonomisi selâbetli liberal ülkelerde, vatandaş istediği zaman banknotu götürüp yerine altınını alabilir. Onun için, banknotun kendisinde bulunmayıp, TEMSİL ettiği kıymet, üzerindeki rakamla değil, bankada saklanan karşılık altını miktarıyla ölçülür.

Eskiden devlet baba züğürtledi mi, başlığı kıymetli madeni ni eksiltir, mesela altına bakırı çokça katardı. Onun için züyuf akça, vatandaşa "Ben eksişim" diye bakır bakır bağıırırdı. Modern medeniyette, devlet baba, ahaliye kıymetli maden yerine damgalı kağıtlar verip: Korkmayın diyor, altınlarınız kasamda! Züğürtledikçe, bankada yatan altın miktarından dilediği kadarını eksiltebiliyor. Ve banknotlardan hiç birinin yüzünde, temsil ettiği değer eksildiğine dair bir kıvartı görülmüyor. Para düşmesi budur.

PARAMIZIN DEĞERİ

Kâğıt para ile karşılığı altınların araları nasıl açılır? Ya doğru-
dan doğruya altınların azalmasıyla, yahut altına karşılık çıkarılan banknotların çoğalmasıyla... Merkez Bankamıza göre:

	1945 yılı	1950 y.	1956 y.
Tedavüldeki banknot miktarı (lira)	965	1020	2438 milyon
Bankadaki altın miktarı (lira)	668	419	402 milyon
Altının banknota nispeti	% 68	% 41	% 16 milyon

Şu hesapça: 1950 ile 1956 arasında altın miktarı % 38 azalmış ama tedavül eden kâğıtlar % 139 artmış. Demek, banknotlarımız 6 yıllık D.P. zamanında 2,56 defa kıymetçe düşmüş. Fakat, her yıl 2,5 milyon lira rehin masrafı ödediğimize göre altın lafımızın tamamen elden gitme yoluna girdikleri anlaşılıyor.

Acaba, giden altınların yerine, D.P., altın değerli ecnebi parası mı geçirmiş?

Merkez Bankamızda döviz durumu şu:

	1950 yılı	1955 yılı
Döviz borçluları	181	178 milyon lira
Döviz alacaklıları	278	789 milyon lira
Fark (açık)	97	611 milyon lira

D.P. iktidarı teslim alırken 97 milyon olan döviz açığımız, 5 yılda 611 milyona çıkmış: 6 misli açık!

Başka bir karşılık mal da bulunmadığına göre, paramızın temsil ettiği KIYMET inanılmayacak kadar düşüktür. Şu halde banknotlarımızın niçin bu kadar düştüğüne değil, niçin çok daha fazla düşmediğine şaşmak lazımdır. Paramızın bugünkü seviyede kalması nedendir? İçinde kıymet cevheri bulunmayan şeylerin alım satımı mecburi ise, bir FİYATları olur. Demek paramızın bugünkü seviyesi FİYATıdır.

PARAMIZA DAİR TARTIŞMALAR

Paramızın fiyatı ne ile belli olur? Bütün metallerin fiyatı gibi: Arz ve talep ile. İç ve dış piyasalarda paramıza karşı TALEP (istem) artarsa, paramızın pahası kıymetinden daha yukarı çıkar. Mesela Amerikan dolarının bugünkü fiyatı, altın değerinin iki mislidir. Çünkü, bütün dünya, alışveriş için dolar bulmak zorunda kalmıştır... Bilakis, paramızın talebi olduğu gibi kalırken, ARZI çoğalır (yani iç-dış piyasa isteğinden fazla kâğıt para çıkarılırsa) o zaman, paramızın pahası, kıymetinden aşağılara düşer. 1950 ile 1955 arasında banknotlarımızın 1 milyardan iki buçuk milyara çıkması gibi.

Meclis muhalefeti ile iktidar arasında bir türlü çözülemeyen kavga hep, evvela: Paramızın değeri ile pahasını BİR BİRİNE KARIŞTIRMAKTAN; sonra da para fiyatının arzı ile talebini BİR BİRİNDEN AYRI mütalea etmekten ileri gelir. Muhalefet diyor ki: Kâğıt para çoğaldı; demek enflasyon, var. İktidar diyor ki: Kâğıt para çoğalması, alışverişlerin çoğalmasındandır; piyasa fazla

para talep ettiği için enflasyon yoktur. Yani muhalefet PARANIN ARZINI, iktidar PARANIN TALEBİNİ öne sürerek birbirlerini mat etmeye çalışıyorlar. Ellerinde müşterek dil ve değer ölçüsü bulunmadığı için, fil ile balinanın birbirlerine harp ilân etmesi kabinden ilânhıyeye yenilemezler, bir senteze varamazlar.

PARAMIZIN PAHASI

"Paramızın kıymeti" tartışma konusu olamaz. O bellidir. Bankada yatan altının veya altın değerli ecnebi paranın (dövizin) kıymeti ne ise kâğıt paramızın kıymeti de odur. Paramızın fiyatında iç ve dış talepler rol oynar. Onlara bakalım.

A) PARAMIZIN İÇ TALEBİ:

a) İç Piyasa İhtiyacı:

Banknotlarımız 1946'dan 950'ye kadar 4 yılda % 5, her yıl % 11/4 çoğaldı. Ondaki sonraki 6 D.P. yılında % 139, her yıl % 39.8 arttı. Demek C.H.P. devrine nispetle D.P. devrinde kâğıt paramız 31 misli daha çabuk arttı. İki devir arasında mal istihsalı artışında 31 misli büyük fark var mı? Milli gelirin, altın değeriyle, artış bile göstermediğini aşağıda göreceğiz. Demek banknotlarımızın artışı iç piyasamızda para talebinin artışından ileri gelemez.

b) Devlet Borçları:

<u>1950</u>	<u>1956</u>
1790	2516 milyon lira

6 yılda D.P. borcu 726 milyon lira fazla görünüyor. Ama, altın değeriyle bu 839 milyon lira demektir ki, C.H.P. iç borcundan 951 milyon eksik olur. Anlaşılan, Devlet baba 2,5 milyar iç borcu üçte birine indirmenin kolayını böyle bulmuş.

Demek piyasa için değil, Devlet ihtiyaçları için kâğıt para çıkartılmıştır.

B) PARAMIZIN DIŞ TALEBİ:

a) Dış Ticaret Muvazenesi:

C.H.P. zamanı		D.P. zamanı	
1946	208 1	1951	246 ,4
1947	59,7	1952	540 ,4
1948	219 1	1953	382 ,1
1949	118 3	1954	401, 6
1950	62,2	1955	426 0
Açık Yekûnu	459, 3	1956	273,0
Alacak Yekûnu	208 1		2270,5 milyon açık
Netice	251 2		milyon açık

Ticaret açığımız, C.H.P. zamanı her yıl 50 milyon; D.P.'den sonra 345 milyon: 7 misli!

b) Dış Devlet Borçları:

1950'de 775 milyon; 1956 1067 milyon. Yabancılar altın veya altın değeri döviz isteyeceklerinden, 956 borcu 3 milyar 600 milyona varır (950'nin 4 misli)

c) EPU borçları:

952'de 218 milyon, 956 Nisan'da (bir yıl önce) 367,9 milyon dolardır. Efektif dolar 956 Kasımında 1120 kuruştı (957'de 1500'e çıkan alışverişler var): Türk lirasıyla 4 milyar 46,9 milyon eder.

Hülasa, dış piyasada paramızın talebi çok düşmüştür.

PARAMIZIN ÖLÇÜSÜ

Türk parasının kıymetçe ve fiyatça düştüğü aşikâr. İstanbul kambiyo borsası bu düşüşü her gün şaşmaz rakamlarla yazıyor:

	1914	1938	1946	1950	1956	14-2-957
Reşat altını..	100	1112	3431	3490	10626	12000

I. Cihan harbi, İstiklâl harbi gibi; 10 yıllık muharebelerle dolu 24 yılda (1914-938) Türk parası her yıl % 46,3 düşer.
 II. Cihan harbinde her yıl % 35, harp sonrası C.H.P. devrinde % 6,2 D.P. zamanı her yıl % 51,1 düşer. Demek Türk parasının düşmesi: D.P. zamanı, harp yıllarındakinden YARI YARIYA DAHA FAZLA (% 46), harp sonrasındakinden (% 824), SEKİZ MİSLİNDEN FAZLADIR.

Her ne olursa olsun, Şimdi paramızın ölçüsü elimizde. Bu ölçü kendisinde bir değer bulunan Reşat altını ile Türk banknotlarının nispetidir. Bu nispete göre paramız: 1950 yılına kıyasla 1956 Kasımında 2,5 MİSLİNDEN, 957 Őubatında 3 MİSLİNDEN FAZLA düşüktür.

BÜTÇE SEVİYESİ VE VERGİ ADALETİ

Maliye Vekilimiz bütçe nutkuna şöyle başladı:

"MALİ TARİHİMİZDE ÇOK İLERİ BİR MERHALE, ŞİMDİYE KADAR ULAŞILMAMIŐ YÜKSEK BİR İNKİŐAF SEVİYESİNİ TEMSİL ETMEKTEN BÜYÜK BİR HAZ VE MEMNUNİYET DUYMAKTAYIZ

Bu müjdeye göre 957 gelir tahmini 4.006.672.859, mülhak [eklenmiş] bütçelerle 4.144.355.781 Türk banknot lirasıdır. 1950 yılı umumi muvazene bütçesi 1.487.208.563, mülhak bütçelerle 1 milyar 642.370.237 idi: 7 yılda % 143, her yıl % 20 artış. Ne yazık ki, bu artış kâğıt paranın İTİBARİ kıymetine göredir. Reşat altını ile GERÇEK pahası ölçülünce 1950'ye nispetle 957 bütçemiz 1 milyar 381 milyonu geçmez.

Demek 7 yılda bütçemiz BİR BUÇUK MİSLİ ARTMAK şöyle dursun, 950 kâğıt parasıyla 261 milyon (% 15,7) ALTIDA BİR EKŞİLMİŐTİR!

Bu itibari artma görünüşlü GERÇEK EKŞİLME neden?

Bunca kalkınma hamlelerine rağmen bütçemiz bari olduğu gibi niçin kalmamış? Bunun baş sebebi, vergi sistemimizde olsa gerek: Matrahların ağır yükü, küçük kazançlılarda. Kalkınmanın büyük kârı ise az vergi ödeyenlerde. Mesela, vasıtalı vergiler (yani milyonerin de, işsizin de EŐİTÇE ödedikleri): 1950'de 1 milyarken, 1953'te 1,5 milyarda... Gene, sanayi kârı 2 misli artarken, işçi ücretleri 5'te 1 azalmakta... Tabii, fakir insanların kazançları, dolayısıyla da alım kabiliyetleri düŐtükçe, asil vergilerin matrahları küçülür. Nitekim, gerçek ücretler gibi, gerçek gelir tahminlerinin, de TAM BEŐTE BİR nispetlerinde düşmüş bulunmaları tesadüf değildir.

ÇARE: İtibari bütçe artışı ile sevineceğimize, gerçek bütçemizi arttırmak için, vergi adaletini küçük gelirliler lehine düzenlemeye bakalım. Milyon kazananlara imtiyaza benzer mu-

afiyet veya kaçamaklar bırakırken, ekmeğini zor çıkaranlardan kaçınılmaz vergiler kesmek, neticede bizzat devletimizin maddi temelini zaafa uğratmıştır.

MİLLİ GELİR VE DEREBEYİ ARTIKLARIMIZ

Maliye Vekilimiz diyor ki: *"MİLLİ GELİRDEKİ YÜKSELİŞ NAZARI İTİBARE ALINDIĞI TAKDİRDE, BİZDEKİ FİYAT ARTIŞLARININ MUTEDİL SAYILMASI GEREKTİR."*

Bir cümlede iki müjde: 1- Milli gelir artmış, 2- Hayat pahalılaşmamış. Vekile göre: Milli gelir 950 yılı 8,1 milyarken 957 yılı 20,5, C.H.P. devrinin 2 BUÇUK MİSLİNDEN FAZLASINI (% 253) bulmuş. Madem gelir çoğalmış varsın fiyatlar da yükselsin!

Lakin milli gelirin CARİ FİYATLARLA hesaplandığını öğrenince, bu öforimiz kalmıyor. 20,5 milyarımızı 950 parasıyla ölçersek, 1957 gerçek milli gelirimiz 6 milyar 800 milyondur. Yani 957'de 20 buçuk milyara aldığımız eşya, 950'de 6,8 milyar ediyordu. Demek, milli gelirin sahiden artması fiyatları yükseltmemiş: Bilakis fiyatların yükselmesi milli gelir rakamlarını şişirmiştir.

1950 cari milli geliri, Maliye Vekilimizce 8, 1, Başvekalet istatistiklerince 9,3 milyar. Buna göre 1957 GERÇEK milli geliri 1,3 ila 2,8 milyar eksilmiş. Bu nasıl olur? Yaşıyoruz. Nüfusumuz artıyor. Medeni dünyanın sömürgesinde bile 7 yılda milli gelir artar. Bizde eksilmesi inanılır şey mi? Hayır. O halde rakamlar yalan mı söylüyor? Gene hayır. Sanayiimizde 2-3 misli artan istihsal kolları var. Ziraate, 3 kuraklık yılına rağmen, 41 bin traktör girmiş. Gene de milli gelir 7 yılda % 74-80 artacağına % 20-26 eksilsin. Bunun sebebi nedir?

7 yıldaki gelişimin, milli gelire aksetmemiş olmasından başka sebep düşünülemez. Neden aksetmemiş. Bunu, gene memleketimizin içtimai yapısı ile izah mümkün. Sanayide vergi kaçaklığı, ziraatte büyük kredi ve kazançları sineye çeken büyük çiftçilerin vergi dışı kalmaları, hakiki milli gelirimizin mühim bir kısmını istatistiklerden saklayabilmiş görünüyor.

Demek, ortaçağ artığı münasebetlerimiz, hükümetimizin bunca büyük fedakârlıklarına mukabil, kendilerine o derece

hayrı dokunan iktidarı bile müşkül duruma sokan zümrelerin menfi tesirlerine sebep olmuş.

GELİR-FİYAT-DÜNYA

Maliye Vekili "BİZDEKİ FİYAT ARTIŞLARININ" gelir artışımız sayesinde "MUTEDİL" olduğunu söylemişti.

Filhakika, dünyada, (1950-954 yılları) milli geliri en az artmış 2 memleket var: Amerika % 24, İsviçre (% 21). Bizde milli gelir onların 2 misli % 59. Fransa'nın (% 60) kadar çok; lakin Yunanistan'ınki de bizimkinin 2 misli (% 95). Adeta bir millet ne kadar küçük (Yunan), fakir (Türkiye), istikrarsız ekonomili (Fransa) olursa milli geliri o kadar mı artıyor?

Hayır: Amerika ve İsviçre'de milli gelir artışı GERÇEK, yani altın değerlidir de, ondan alçakgönüllüdür.

Görünüşte, milli gelirce artış rekoru önce Yunanistan'da, sonra bizde. Çünkü kâğıt parayı çıkarma rekoru bu sefer Yunanistan'da değil Türkiye'de! 1950-54 yıllarında banknot yüzde artış hacmi: Fransa'da 67, İsveç'te 30, İsviçre'de 15, B. Amerika'da 14, İngiltere'de 8 (beğenmediğimiz Yunanistan'da binde 2).. Türkiye'de: % 90!

Buna karşılık geçim endeksi, yani pahalılığı en az artmış iki memleket var: Gene, İsviçre'de % 8 artmış, B. Amerika'da % 4 AZALMIŞTIR! Geçim endeksi hemen yarıya yakın artan 2 memlekette de biri % 40'la Yunanistan, % 42 ile rekoru kıran Türkiye! Demek, devletlerin resmen Birleşik Milletlere kendi verdikleri rakamlara göre pahalılık Türkiye'de herkesten fazla, İngiltere'nin 2 misli. İsviçre'nin 5 misli çabuk artmıştır!

Dahası var. Geçim endeksleri, umumiyetle BORSA İÇİ resmi toptan fiyatlara göre hazırlanır. Halbuki hayat pahası PERAKENDECİ bakkal fiyatıyla vatandaşın kesesine girer. Bizde, ortaçağ artığı münasebetler yüzünden, resmi rakamlara kadar ne müphemlikler bulaşacağı ayrı. Perakende fiyatları da bira-kalım. Yalnız borsa dışı İstanbul TOPTAN fiyatları 1950 ile 954 ocak arasında yüzde şu artışları gösterir: Demir 73, sabun 94, çay 100, kösele 108, patates 176, kereste 184... Yani: Bir yıl evvelki GEÇİM endeksleri % 42, bir yıl sonraki TOPTAN fiyatlar

ortalama % 120 artış gösteriyor. TOPTANCI pahalılığı bile resmi endeksin 3 MİSLİ FAZLA!

Ya perakende fiyatlar?

HAREKETLİ EKONOMİ VE SPEKÜLASYON

Maliye Vekili, D.P. iktidarından önceki iktisadi muvazene-yi: "GENİŞ HALK KİTLESİNİ BULUNDUKLARI KÜÇÜK YAŞAMA SEVİYELERİNDE İPKA PAHASINA ELDE EDİLMİŞ ZARARLI BİR MÜVAZENE" sayıyor.;

Sahiden de, 1950 yılından beri Türkiye ekonomisinde görülmemiş bir CEZRİLEŞME oldu. İktisadi temellerimizde yerinden sallanıp sökülüşe benzeyen bu hal eski "MUVAZENE"yi bozdu. Kitleler eski YAŞAMA SEVİYESİNDE"n çıktılar. O seviyenin altına mı düştüler, üstüne mi yükseldiler? Muhakkak ki bir hizada kalmadılar.

Başbakanın "HAREKETLİ" saydığı bu ekonominin, tam içtimali neticelerine işaret olmak üzere: İNSAN (nüfus) ve PARA (banka) hareketlerinden iki örnek alalım:

NÜFUS HAREKETİ: C.H.P.'nin 1927-50 arası 23 yılında köy nüfusu, tek mil nüfusumuzun % 75,8 inden % 74,8'ine indi: Şehirli nispeti % 1 arttı. D.P.'nin 1950-55 arası 5 yılında şehir nüfusu % 23'den % 28'e çıkararak % 5 arttı. Demek, D.P. devrinde şehirlileşme hareketi C.H.P. devrindekini tam 4,6 misli daha çabuktur.

BANKA HAREKETİ: D.P. devrinde, altın değere çevrilince dahi GERÇEKTEN ARTMIŞ kalan PARA olayları yalnız bankalara aittir.

a) **KREDİLER:** (Bankaların verdikleri para) 1949'da 1330, 1950'de 1588 milyon, 1957'de 6 milyar 637 milyona sığar. İtibari rakamla % 411, altın gerçeğiyle % 40 artar.

b) **MEVDUAT:** (Bankalara yatırılan para) 949'da 348 milyon, 950'de 448 iken 957'de 4 milyar 533 milyona çıkar: İtibari parayla % 911, altın karşılığıyla % 303 artış.

En geniş caddeden en batakhane yere kadar her köşe başında SERİ HALİNDE, BANKALARIN dizilmesi; "EMLAKÇI" ismi altında (bankaların kanunca yapamadıkları tefeciliği kanun dışı

başaran), kitabına uydurulmuş bankacıların bakkal dükkânından çok mantar gibi türemesi yukarıki rakamların şahitleridir.

Gerek nüfus, gerek banka hareketlerinin, Türkiye için şartıcı gelişimi bir tek şey ispat ediyor: Vatanımızda uzun yüz yılların ÇÖKERTTİĞİ mülkiyet münasebetleri, derin ve yaman bir kaynaşmaya girmiştir. En dokunulmaz kurların temelleri % 40 ipotekli faizin med ve cezirleri içinde, fırtınaya tutulan takaya dönmüştür. (Bir oda kurmak isteyen emlakçılar, İstanbul'da her yıl 1 milyar iş yapmışlar!)

Finans kapital cereyanı, millet mahlûlü içine değer değmez, tuzun anoda klor, katoda sud [sodyum] halinde ayrılması gibi, nüfus köylü şehirli arasından İŞÇİLEŞMEYE başladı. Bir taraftan D.P. mebusu Akyüz'ün attığı üç taştan ikisinin, isabet ettiği milyonerler doğdu. Ticaret Odasında K. Yurdakul diyor ki: *"Bu sene vergi dairelerine beyannamelerini veren mükelleflerin 200'den fazlası en az 1 milyon kâr sağlamıştır."* (Cumh. 25 Nisan 1956).

Öte yanda köy nüfusunun 2 mislinden fazla (% 52) artan şehirlerde eski "yaşama seviyesini" bırakmış insanlar, "GECEKONDU"dan varoşlara yığılmaktadır.

Bütçe tartışmalarından bir daha öğreniyoruz: 1- Bu hareketlilik, yalnız banka ve spekülasyonu arttırmakla kalırsa, kurucu ve yaratıcılığımızı kısar, boğar. 2- Geniş kitlelerin Ticaret Ve kilince belirtilen yaşama seviyelerinde İTİBARİ değil, GERÇEK yükselme sağlanmadıkça, en müspet hareketli teşebbüslerin bilançosu, beklenen verimi gösteremez.

VATAN PARTİSİ

SANAYİ DÜŞMANLIĞININ SEBEBİ

Buraya kadar sırası geldikçe görüşlerini açıklayan Vatan Partisine göre: Çekilen bütün sıkıntılar, memleketimizde sanayi in çokluğundan değil, azlığından, istihsalimizin azlığındandır. İstihsal azlığı, iş kıtlığı, ücret ve küçük kazançların, düşüklüğü yolunda hayat pahasını arttırır. İktidarın bütün arzu ve gayretlerine rağmen, arttırmaktan sakınamadığı enflasyon bile, refahlı bir istihsalimizin bulunmayışına dayanır.

Hâl böyle iken, Vatan Partisi dışındaki bütün muhalefet, hep bir ağızdan adeta şöyle bağırlıyorlar "MENDERES; STOP!" Bu neden? İktisadiyatımızdan, ahlâkımıza kadar her şeyimiz çok daha çok sanayileşmeyi beklerken, iktidarın eteklerine sarılıp, yorganımıza göre ayağımızı uzatma tavsiyesi nereden?.. Şüphesiz ta Ortaçağdan. Çünkü modern zamanın parolası: AYAĞIMIZA GÖRE YORGANI UZATMAKTIR! Yavaşlama değil: Sesi geçtikten sonra ışık süratine kadar çabuklaşmaktır.

Çok sağduyuca lâflar, en kurnazca mantık oyunları, ekonomimizi FRENLEME niyetlerinin kötü mahiyetini maskeleyemez. Sanayileşme tempomuzu yavaşlatma temayülü şüphesiz bir ecnebi düşman telkini olsa korkulmazdı. Hatta yanlışları tenkit himmeti, yahut gözü kapalı parti gayretkeşliği bile hoş görülebilirdi. Buradaki asıl tehlike daha derindir. Tehlikenin MANEVİ KÖKLERİ: siyasi tartışmalarımızın kabuğu altında bağdaş kurmuş eski dervişliğimiz: "KÜN GANİY - YÜL KALB VAKNA BİL KALİL: Gönlü zengin ol, aza katlan!" felsefesidir. Bu felsefenin MADDİ TEMELİ: Osmanlı ve kapitülasyon artığı, SERMAYEDARÖNCESİ tefeci-bezirgan temayülüdür: Avrupa'dan hazır malın

âlâsını getirip, yağlı kâr etmek (BEZİRGANLIK); yahut küçük, dağınık müstahsili faizcilik ağında haraca bağlayıp karunlaşmak (TEFECİLİK) dururken.. sanayi de nesi oluyormuş?

ÖNCE ZİRAAT MI, SANAYİ Mİ?

Fakat burada geriliğimizin sebeplerini uzatmayalım. Bütçe ışığı altında ona çareler arayalım. Çareler, Vatan Partisinin 1954'ten beri yayılan PROGRAMINDA, elle tutulur pratik teklifler şeklinde tartışmaya sunuldu. Hülasası: AĞIR SANAYİ temeli üzerinde, UCUZ DEVLET ve ŞUURLU TİCARET mekanizmasıyla, yarı sömürge-yarı derebeyi artıklarını taşıyan ekonomimizi en son atom istihsal seviyesine ulaştırmaktır.

Birincisinden IV.süne kadar bütün Menderes hükümetlerinin programları bir kelime ile -ÖNCE ZİRAİ KALKINMA şiarıyla yola çıktı. Halbuki, modern ekonomide ziraat sanayiye, sanayi de ağır sanayiye dayanır. Köyün şehre hükmetmesi, Ortaçağdır. Batı medeniyeti, şehrin köye hükmetmesidir. Atom çağına layık olmak istersek: Köyü şehre üstün tutmak ütopyasını bırakmalı, şehirle köyü BİR HİZAYA getirmeliyiz.

"HER ŞEYDEN ÖNCE ZİRAAT" aşkıyla; vatana 40 bin traktör girdiğini Maliye Vekili söylüyor. Ziraatimiz bir anda Birleşik Amerika'ya dönecek sanıldı. Bugün buğdayımızdan peynirimize kadar "AMERİKAN YARDIMI bekliyoruz. Neden? Tekrardan bıkmayalım:

1- Ekonomimizi AĞIR SANAYİden mahrum bırakıp, makineleri Batıdan getirtmemiz: TEMELİ atılmamış binayı havada kurmamıza benzedi.

2- Yatırımlarımız! YARI DEREBEYİ ARTIĞI münasebetler ortasında kullanışımız, adeta çökmüş ahşap konağı kalasla destekleyip, yağlı boyalarla MAKYAJLAMAMIZA benzedi.

ÖNCE HAFİF SANAYİ Mİ, AĞIR SANAYİ Mİ?

Bütçe vesilesiyle Maliye Vekilinin özetlediği icraat, tam D.P. hükümetlerinin iktisat plânıdır: 1- "KARAYOLLARI VE LİMANLAR", 2- "ŞEKER, MENSUCAT VE ÇİMENTO GİBİ SANAYİ".. 41 bin ecnebi traktörü köylerimize saçılıp kendi mukadderatlarıyla

başbaşa bırakıldıktan sonra, "ULAŞTIRMA ve HAFİF SANAYİYE önem verilmiş... Bu da bir "PLÂN" değil midir?"

Biz başka bir "PLÂN daha hatırlıyoruz: C.H.P. zamanı, İnönü'den "ÇİFTE PARTİ" kurulacağı vaidini aldığını yazan Amerikalı Thornburg'un planı, basınımızda "BİR TALİH" gibi alkışlanmıştı. O plân diyordu ki: Türkiye'ye ağır sanayi lüktür. Karabük "BEYİNSİZLİĞİN ŞAHESERİDİR". Siz türkler YOLLAR açın. Satacağımız makineler için TAMİRHANELER kurun. Temiz hela ve hamamlar yapın. İcabında çimento, şeker gibi HAFİF SANAYİYE de yer verebilirsiniz). Bu plâna uyulursa memlekete Amerikan doları ve rahatlık yağacaktı.

Yollar, limanlar açıldı ama oralarda ECNEBİ TEKERLEKLER yürüdü (bazan da Karaköy'ün Domuz pasajı gibi tıkanıp kaldı). Şeker, çimento, dokuma, elektrik 3 misli gelişti; fakat, meclis muhalefetine göre 4'te 3 işlemez halde.. Niçin?

AĞIR SANAYİMİZ yok. Öteki teşebbüsler yılda % 49 çoğalırken, tek Karabük'ümüz bile % 14'ten fazla artmamış: Ağır sanayiye ÜÇ BUÇUKTA BİRDEN az önem veriyoruz. Makine, yapmıyoruz. Daha fecisi var: Krup. Dünyanın silah tezgâhıdır.

Bizim Karabük'ü onarmaya geldi. Biz yedek parçaları ecnebiden getirirken, Krup'un vatani olan Almanya'ya silah yapıyoruz. Alman ağır sanayii ise, silah yapmayı daha az kârlı bulduğu için bize bırakıyor!

İnşallah D. P. bu anomalinin farkına varmıştır. Maliye Vekili: "AYRICA İKİNCİ BİR AĞIR SANAYİ MERKEZİ KURMAK ÜZERE ÇALIŞMALARA DEVAM" edildiğini müjdeler. Vatan Partisi, hükümetimizi, velev eksik de olsa başardığı sanayi teşebbüsleri için olduğu kadar, geç de kalsa yeni ağır sanayi teşebbüsünden dolayı tebrik eder.

Ancak AĞIR SANAYİ bir SİSTEMdir; basit bir MAKİNE-KİMYA faaliyeti değildir. UMUMİYETLE: Türkiye'de iktisadi siyasi her türlü ortaçağ kalıntılarının tasfiyesini ister. HUSUSİYLE: İş gücünün demokrasi haklarını kesintisiz gerçekleştirmeyi ister. Yoksa en modern makine kısır kalabilir. Şimdiye kadarki Karabük ile Traktörlerin başına gelenler meydanda!

YATIRIM İSRAFIMIZ

Hü. P. sözcüsü, 1950'den beri devlet yatırımlarını, (2,3 milyar dış ödeme olmak üzere) 8 milyar, hususi sermaye yatırımlarıyla birlikte 12 milyar saydı. Toptan dış ödeme 3,7 milyar demektir: 1,3 milyar Amerikan doları.

1950'den beri Türkiye'ye 1,8 milyar dolar dış yardım yapılmış. Bununla devletin ve şahısların bütün 7 yıllık dış ödeme döviz ihtiyaçları kapatılsa, elimizde 500 milyon altın-dolar kalmalı idi. İktidarın, bütün güçlükleri toptan kaldırmak için Amerika'dan istediği 800 milyon dolar da ondan çıkarılıyordu. Gene, kurulmak istenen "İKİNCİ AĞIR SANAYİ MERKEZİ" için emrimizde 200 milyon dolarlık (2-3 milyar Türk lirası) hazır bekledi.

Ne görüyoruz? Hükümetin Amerika'dan dilediği ödünçten çok fazla: 356 milyon dolar DIŞ DEVLET BORÇLARI. E.P.U. memleketlerine 368 milyon dolar KÜMÜLATİF BORÇ. 6 yıllık TİCARET AÇIĞIMIZ 2 milyar 866 milyon Türk lirası borç (resmi kurla ödeneceğinden 1,23 milyar dolar!)

Başka bir kıyas: 1950 yılından beri Meclisçe tasdikli bütçelerimizin Türk lirası ve EFEKTİF DOLARLA toplamı:

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	
Türk lirasıyla	1,5	+ 1,7	+ 2,1	+ 2,2	+ 2,9	+ 3	+ 4	=17,4 milyar
Efektif dolarla	0,3	+ 0,3	+ 0,3	+ 0,3	+ 0,2	+ 0,2	+ 0,3	= 1,9 milyar

7 yıllık bütçemiz, aşağı yukarı, dış yardımlara müsavi!.. Ararken bulduğumuz bu neticelere kendimiz de üzüldük. İnsana şaka gibi geliyor ama, demek biz, 7 yıl, milletten on para vergi almaksızın, dış yardımla bedava, havadan yaşarmışız. Dış yardımı yemiştiz; bir o kadarını milletten toplayıp yemiştiz; bir o kadar da borç etmiştiz.. Doğrusu pes!

İŞÇİ EKONOMİSİ

Bu müthiş israf neden? Meclis muhafetine kalırsa, D.P.'nin KÖTÜ niyetinden veya hükümetin İLİMSİZLİĞİNDEN, hatta sırf Menderes'in DİKTATÖRLÜĞÜNDEN. Hayır efendiler! Meseleyi o

kadar küçültmeyelim. Ne bir şahıs, ne bir hükümet, ne bir parti o kadar çabuk ve kolay hürriyetsizliğe kayamaz. Teşhisi yanlış korsak, yarınki tedavimiz de karanlığa kubur sıkmak olur. D.P.'nin yerinde kim olsa, bu görüşle başka şey yapamazdı.

Vatan Partisine göre asıl sebep: Osmanlı mirası tefeci ve bezirgan tesirlerin iktisadi siyasi münasebetlerimize ağır basmasıdır. Halbuki, aziz milletimiz içinde, köylerden, şehirlere zehir gibi çalışmak için akın eden, şehirlerde arı gibi teşkilatlanmış taze bir İÇTİMAİ KUVVETİMİZ gelişmiştir. İşçi sınıfımız; ne tembeldir, ne müsriftir, ne sanayi düşmanıdır, ne ecnebi hayranıdır.. ne de başka herhangi bir sınıf ve zümreden daha az VATANSEVERDİR. Bilakis.

Ona itimat etmenin zamanı gelmiş, geçmiştir bile. Böyle temiz, çalışkan ve gürbüz bir içtimai kuvvetimizi, milli ve tarihi vatandaşlık vazifesinden uzak tutmak, onu sadece İKTİSADİ BİR ELEMEN ve SİYASİ BİR ALET durumunda muhafaza, etmek, demokrasi gelişmemizin en büyük kaybıdır". İşçi sınıfına da -yalnız kitapta değil- hayatta: Sınıf imtiyazını yasak eden Anayasamıza uygun, tam ve kâmil SİYASİ HAK ve "VAZİFELER tanımak, başka her memleketten çok Türkiyemiz için ölüm kalım davasıdır.

Hiç değilse on yıldan beri işçi sınıfımız politika sahnemizde gerçek milli hizmetini yapsaydı ne olurdu? En ufak bir örnek: 1950 sanayi sayımında bütün devlet ve 10 kişiden fazla işçi kullanan şahıs sanayiimizde 873 milyon liralık MAKİNE VE TESİSLER vardı. Bu: 239 milyon dolardır. D.P. 5-6 yılda ortalama 2-3 misli gelişme kaydediyor. Halbuki bir işçi partisi Devlet bütçesinden tek metelik almaksızın 1,8 milyar dolar dış yardımla 20 kol sanayiimizi 7 misline çıkarırdı! Devlet bütçesini katınca 14 misli, borçlandıklarımızı katınca 21 misli büyük sanayi MAKİNE VE TESİSLERİ kurulurdu. Bu makine ve tesislere 2 misli malzeme, ham madde, enerji ve yakıt ile yıllık ücret masrafları mı isterdi? Onları da hesap edelim: Gene 7 yılda 7 kol değil tam 20 branş büyük sanayiimiz 7 misli artardı. Hesap meydandadır.

Amerika işçi partisine 1,8 milyar mı vermezdi? Evvela, Amerikalılar işadamıdırlar. İşlerine geleni yaparlardı. Fakat, dış yardım almasaydık bile, bu bizim 3'te 1 gayretimizi aksatırdı. İş-

miz bitince 7 yılda 7 misli değil de 5 misli gelişirdi sanayiimiz. Milli gelirimiz yalnız sanayi istihsalinden 2 misli GERÇEK verim arttırdı. Yalnız BÜYÜK sanayiimizde 1 milyondan fazla İŞÇİYE İHTİYAÇ duyulurdu. Ziraatimiz memleketimizde yapılan traktör ve kombaynlarla, taşıtlarımız yerli motorlarımızla işlerdi. Yeraltı, yerüstü zenginliklerimiz sayesinde, Mançuryanın kendi içinde yeni bir Japonya olurduk.

NE YAPMALI?

Olanlar olduğuna göre, şimdi ne yapalım.

D.P. milletvekili A. Aytemiz, 23 şubat 957 günü B.M.M.'sinde: *"GAYRİ MEŞRU MAL EDİNME ÖNLENMELİDİR VE GAYRİ MEŞRU VASITALARLA TEMİN EDİLMİŞ MALLARIN HAZİNEYE İNTİKALİ LAZIMDIR. İKİ MADDELİK BİR KANUNLA BÜTÇE AÇIĞI BİLE KISMEN KAPATILABİLİR"* dedi.

Teklif güzel. Ama, önce hayal. "Meşru"yu nasıl ayıracağız? Sonra: Şahsi bir hâl sureti olduğu için fazla Osmanlı müsadereciliği kokuyor. Nihayet: Tek taraflı ve sadece menfidir. Ayrıca: *"İKİ MADDELİK BİR KANUNLA"* heryerin güllük gülüstanlık oluvereceğini sanmak, hayli kolay iyimserliklerdendir. Galiba biz, her şeyi böyle yukarıdan iki maddelik fermanla halle çalıştıkça yanılıyorz.

Aynı sayın D.P. mebusu: 3 taş atınca ikisini vuracağı milyonlar için "Bunların hakkından ancak vasi tesirli MATBUAT gelebilir" paradoksunu yapıyor. Nitekim, muhalif Hü. P.'li Çelikbaş da (B.M.M.'nin haklı protestaları arasında) *"DULLES'in basın kanunumuz hakkında SARFETTİĞİ SÖZLERİ okudu."* Unutuluyor ki, Amerika'da olduğu gibi Türkiye'de de, MATBUAT, denilen kuş, İLAN denilen MİLYONLARIN YEMİYLE geçinen bir Zümüd-Anka'dır. Her BÜYÜK GAZETE": 3 taştan, 2'siyle vurulacak 1 milyonerin veya ortaklarının malıdır.

Dava, içtimai ve millidir. Onu kazanmak için iktisat, siyaset, hatta basın cephelerinde büyük meydan muharebeleri ister. Çete harbi yetmez. Ne tanrılaşmış bile olsa, bir fert, ne bir hükümet, ne bir parti, ne bir zümre veya sınıf insan için hakkından gelemez. Ancak BÜTÜN vatandaşların İKİNCİ BİR KUVVAYİ MİLLİYE SEFERBERLİĞİ başarı getirebilir.

Yirminci asır ortasına kadar "HİKMETİ - HÜKÜMET" denilen bir usul vardı. Halk, çocuk yerine konur, seçimden seçime gönü (oyu) alınır ve "cahillere" her şey söylenmez idi. Onun için, siyasi teşekküller, yanlışlarını -kedi, pisliğini örter gibi- saklamayı başlıca marifet sayarlardı... Doğru mu bu?

GEÇEN ZAMAN İÇİN: Hoşa gitmeyen olayları SANSÜR etmek, şuur altına PÜSKÜRTMEK, fert ruhunda DELİLİĞE, millet ruhunda İSYANA yol açtı. Ruh hastasını iyi etmek için ilk şart: Şuur altında basıldıkça dinamitleşen tesirleri şuura çıkarmaktır. Niçin, millet vicdanına itildikçe dinamizmi korkunçlaşan karanlık hoşnutsuzluklar, şuur aydınlığına çıkarılmasın? Malûm sebepten.

BU GÜN İÇİN: Atom çağındayız. Bir gramlık maddenin çekirdeği bir şehri asırlarca ışığa boğar. İnsanca çözülmeyecek dava BİLKUVVE kalmadı. Geri ve fakir milletiz. Sen ben kavgasıyla kısırlaşmamalıyız. Fakat hatalarımızı savunmakla da çıkmazdan kurtulamayız. Millete ve birbirimize NASILSAK ÖYLECE görünmek fazilet ve şerefini göstermekliğimiz MÜMKÜN ve ZARURİdir.

Ham zorbalık çağı can çekişiyor. Dünyanın en eski medeniyetlerinde yoğrulmuş çelebiliğiyle, ağırbaşlı, uslu ve candan milletimiz: Muhalif, muvafık, bütün partilerden horoz doğuşu, kayıkçı doğuşu, -Başbakanın tabiriyle- kör "döğüşü" beklemiyor. Milletimize YARAŞIR ve YARAR olmak için: Partiler arası bir "SİYASİ FORUM" yaratılmalı, o SİYASİ ERMEYDANINDA milletle beraber, her şeyin izahı ve çaresi aranmalı, bulunmalıdır. Demokrasi laftan işe geçirilmeli, bütünüyle gerçekleşmelidir.

KENDİ KENDİMİZİ TENKİT

Vatan Partisine şöyle bir itiraz yapılabilir. Siz, muhalefeti SİRF SİYASİ tahrikatta kaldığı için azarlıyorsunuz. Kendiniz de, en sonunda "SİYASİ ER MEYDANI" olmadıkça işin içinden çıkılamadığını kabul etmekle, öteki partilerin "REJİM MESELESİ" dedikleri kapıya dayanıp kalmış olmuyor musunuz?

Hayır. Vatan Partisinden başka partileri SİYASİ HÜRRİYETE önem verdikleri için yadırgamıyoruz. Bilakis. Vatan Parti sinin, başkalarında yadırgadığı, bilhassa şu iki eksiktir:

1- MUHTEVALI [İÇERİKLİ] SİYASETİ: Vatan Partisine göre siyaset boş bir zarf değildir. İktisadi ve içtimai bir ÖZ taşıır. İktisat ile siyaset birbirinden ayrılamaz. İktisadi olay siyasinin bir PARÇASıdır; siyasi, iktisadilerin BÜTÜNÜdür. Siyasi, iktisadiyi çürütmez, tamamlar. Siyasetin muhtevası, özü: Yukarıdan beri anlattıklarımızdır. Siyasi bir parti, öze dair: MÜPHEM ve UMU-MÎ bir takım lakırdılarla kalırsa, onun hürriyet şekillerine dair söyledikleri, kendi kendisini veya başkalarını aldatmaya varır. Muhtevasız, özsüz, cansız politika muharebeleri beyhudedir.

2- ŞEKİLLİ SİYASET: Hangi konuyu siyasetçe ele alırsak, ona dair, elle tutulur, önü sonu belli, manası açık, SONRADAN TAHRİF EDİLEMEZ bir TARİF yapılmalıdır. Mesela modern siyaset KANUNlara dayanır. Kanunların başı ANAYASadır. Anayasamızda hürriyetler nasıl tarif edilmeli? Başka Partiler buna dair yalnız umumi lâf ediyorlar. Halbuki Vatan Partisi bir yıldan beri ANAYASA PROJESİNİ Üniversitenin potasına atmış bulunuyor. Oradaki teklifler açık: TEŞRİ [KANUN YAPMA] YETKİSİ: Milletvekillerinin 4 yıl istediklerini yapması olmamalıdır. Vekaletname veren ASIL millet, kendi vekillerinin yanlışlarını ne zaman görürse işe karışabilmelidir (Referandum). İCRA ve KAZA yetkileri, mademki "MİLLET NAMINA" kullanılır, DOĞRUDAN DOĞRUYA milletten VEKALETNAME almalıdır. Bu da HÜKÜMET ve ADALET organlarının da meclis gibi SEÇİMİYLE olur. O zaman ne meclisin KANUN DİKTATÖRLÜĞÜ, ne bu kanunları tatbik eden İDARECİ ve HAKİMLERİN emniyetsizliği kalır.

Öteki partilerde, HÜRRIYETlerimizin böyle anlaşılır ve gü-rültüye getirilemez tariflerini görmüyoruz. Onun için onların Üniversiteye muhtariyet, basına hürriyet, hakime emniyet. Anayasaya riayet, Kırşehir vilayet... Falan paşaya veya beye Başvekalet yollu takrirlerini, -mazur görsünler- skolastik ve stereotipik buluyoruz; modern parti ŞİARlarından ziyade tarikat ZİKRÜ TESPİHine benzetiyoruz. Çünkü, o sözler: Milleti aydınlatmaktan ziyade, mürit oyalamaya yarıyor.